

Revisionskontoret
Karin Selander
Johan Magnusson

Grundläggande granskning av Regionstyrelsen 2019

Grundläggande granskning av Regionstyrelsen 2019

Bakgrund

Regionens revisorer ansvarar för att genomföra årlig granskning av regionens samtliga verksamheter. Utifrån detta uppdrag och ansvar har regionens revisorer utarbetat dokumentet ”Granskningsstrategi” i vilket beskrivs de områden som revisorerna främst ska fokusera på under innevarande mandatperiod. Den årliga granskningen omfattar grundläggande granskning, fördjupad granskning samt granskning av årsredovisning och delårsrapport.

Den grundläggande granskningen handlar bland annat om den uppbyggnad som Regionstyrelsen och nämnderna har för att uppnå en fullgod styrning, uppföljning och kontroll. Revisorerna ska i den grundläggande granskningen bedöma om förutsättningar för tillräcklig intern styrning och kontroll finns på en övergripande nivå, samt om det fungerar i praktiken.

Revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ett ekonomiskt perspektiv tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Enligt KL 6 kap. 1 § ska Regionstyrelsen utöver de krav som ställs på en nämnd leda och samordna förvaltningen av kommunens eller regionens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och gemensamma nämnders verksamhet. Styrelsen ska även ha uppsikt över sådan avtals- samverkan som sker enligt 9 kap. 37 § eller enligt annan lag eller författning.

Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana juridiska personer som avses i 10 kap. 2-6 §§ och sådana kommunalförbund som kommunen eller regionen är medlem i. Lag (2019:835).

Enligt KL 6 kap. 6 § ska nämnderna (och även Regionstyrelsen) var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten.

De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Detsamma gäller när skötseln av en kommunal angelägenhet med stöd av 10 kap. 1 § har lämnats över till någon annan.

Syfte

Det övergripande syftet med granskningen är att översiktligt bedöma om Regionstyrelsen skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

För att uppnå syftet med granskningen har följande revisionsfrågor formulerats:

- Har Regionstyrelsen tolkat mål och uppdrag från Regionfullmäktige samt nämndernas nämndplaner, så att de fungerar som tydliga styrsignaler till verksamheten?
- Finns en tillfredställande uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat, samt beslut om åtgärder vid avvikelser?
- Finns en tillfredsställande ekonomistyrning, ekonomisk uppföljning och rapportering?
- Sker ett systematiskt utvecklingsarbete med den interna kontrollen med avseende på både verksamhet och ekonomisk redovisning?
- Finns tydliga beslutsunderlag och protokoll?
- Är uppsiktsplikten tillfredställande genomförd?
- Är beredningen av ärenden till fullmäktige genomförd i enlighet med styrelsens ansvar och regelverk?

Avgränsning

Granskningen har avgränsats till att på ett översiktligt sätt bedöma Regionstyrelsens löpande styrning, uppföljning och kontroll. Granskningen omfattar således inte årsredovisning eller delårsbokslut, räkenskaper och om resultatet överensstämmer med fullmäktiges mål. Granskningen omfattar inte heller hur Regionstyrelsen säkerställt styrning, uppföljning och intern kontroll inom olika verksamheter och områden mer i detalj, då revisorerna löpande under året i sina revisionsrapporter granskat detta. Dessa rapporter finns tillgängliga på www.regionvarmland.se.

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar. Revisionskriterierna kan ofta hämtas från lagar och förarbeten eller interna regelverk, policyer och fullmäktigebeslut. Revisionskriterierna kan också ha sin grund i jämförbar praxis. Granskningens revisionskriterier utgörs huvudsakligen av Kommunallagen (2017:725), långsiktig plan för 2019-2021, regionplan för 2019, Regionstyrelsens reglemente samt övriga uppdrag, mål och direktiv från fullmäktige till Regionstyrelsen.

Metod

Granskningen omfattar dokumentstudier av Regionstyrelsens nämndplan, protokoll, delårs- och årsrapporter. Revisorernas presidium har träffat Regionstyrelsens presidium och fört en dialog om styrelsens uppdrag, ansvar och interna kontroll m. m.

Resultat

- Har Regionstyrelsen tolkat mål och uppdrag från Regionfullmäktige samt nämndernas nämndplaner, så att de fungerar som tydliga styrsignaler till verksamheten?

I Regionplanen anges Regionstyrelsens mål:

- Aktiv och attraktiv samverkan
- Aktivt kvalitetsarbete
- Klok utveckling och innovation
- Effektiv och flexibel förvaltning

I Regionplanen anges även att Regionstyrelsen ska tillse att:

- Arbetet med hälsofrämjande arbetsplatser fortsätter så att hela regionen är certifierad som hälsofrämjande arbetsplats år 2021.
- Strategisk kompetensförsörjning bidrar till planering, styrning och systematik och formas av behov och tillgång på relevant kompetens.
- Fortsatt arbete för ett utvecklande ledar- och medarbetarskap som kännetecknas av ansvar, kompetens, engagemang, samverkan, jämlikhet, förtroende och tillit.
- Klimateffekter som förorsakas av regionens verksamhet minskar
- Andelen avfall som förbränns reduceras
- Kemikalier som klassas som miljö- och/eller hälsofarliga fasas ut mot godtagbara alternativ där det är möjligt
- Material som används vid nybyggnation, renoveringar, underhåll samt skötsel av inre och yttre miljöer ska vara miljö- och hälsomässigt säkra
- Den negativa miljöpåverkan från läkemedel minskar

Internationella frågor strategisk nivå Fler samarbeten och kontakter med aktörer från övriga världen.

Utifrån Regionfullmäktiges regionplan har Regionstyrelsen i sin nämndplan och mätplan uttolkat de mål och uppdrag som Regionfullmäktige beslutat om.

I mätplanen anges de indikatorer som syftar till att beskriva regionplanens måluppfyllnad. Mätplanen anger hur och med vilken periodicitet som respektive mål och fokusområde ska följas upp.

I mätplanen beskrivs vilka fokusområden som bidrar till respektive mål. Redovisning i förhållande till indikatornivå görs inte för de mål som inte har en indikatornivå 2019. Där ges istället en beskrivning av exempelvis utveckling över tid, genomförda aktiviteter, insatser och effekter.

Måluppfyllelse för Ekonomi i balans redovisas endast i årsredovisningen. I delårsrapporterna ges en beskrivning av status och prognos.

Regionstyrelsen nämndmål summeras av de aktiviteter som bidrar till målet, här finns inga mätbara indikatorer angivna:

- Samverkan inom Region Värmland samt extern samverkan med Region Värmlands intressenter
- Kvalitetsarbete inom Region Värmland
- Digitalisering
- Utveckling och innovation
- Effektivitetsarbete inom Region Värmland

Regionstyrelsen har tagit del av och godkänt samtliga nämnders nämndplaner och utifrån dessa skapat en organisation och en struktur för hur respektive verksamhet ska bedrivas.

Regionstyrelsen har godkänt Kultur- och bildningsnämndens nämndplan och mätplan för år 2019. Av nämndens mätplan framgår dock inte några indikatorer för hur målet ”Ett varierat kulturutbud av hög kvalitet” ska följas upp.

- Finns en tillfredställande uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat, samt beslut om åtgärder vid avvikelser?

Enligt Regionstyrelsens internkontrollplan får styrelsen i månadsrapporterna: lägesrapport från regiondirektören, uppföljning utifrån Regionstyrelsens mätplan samt övriga nämnders mätplaner. Av protokollen framgår att så skett.

Regionstyrelsen får i samband med framtagande av delårsrapporten en relativt fyllig återrapportering av såväl verksamhetens resultat som det ekonomiska läget utifrån regionplanens mål. Detta sker genom redovisning av indikatorer på verksamhetens resultat och ekonomiska ställning i enlighet med målen.

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutade vid sitt möte 2019-05-15 (§ 102) att: ”Hälso- och sjukvårdsnämnden vill uppmärksamma styrelsen på att nettokostnadsutvecklingen inom hälso- och sjukvårdsnämndens ansvarsområde har sjunkit de senaste månaderna. Trots detta överstiger den det budgeterade. Därmed finns det behov av att vidta åtgärder inom ramen för styrelsens genomförande av verksamheten. Åtgärderna ska vara i linje med utvecklingsplanen för framtidens hälso- och sjukvård och arbetet ska säkerställa att effekter av åtgärderna hämtas hem för att dämpa kostnadsutvecklingen. Pågående utvecklingsinsatser i utvecklingsplanens inriktning ska intensifieras för att säkerställa effekt.”

Regionstyrelsen gav 2019-05-28, regiondirektören i uppdrag att redovisa åtgärder för att dämpa kostnadsutvecklingen inom hälso- och sjukvården. Regionstyrelsen har vid tre tillfällen fått återkoppling avseende planerade och pågående åtgärder.

Enligt Regionstyrelsens och Hälso- och sjukvårdsnämndens protokoll framgår dock inte att någon återkoppling skett till Hälso- och sjukvårdsnämnden avseende styrelsens åtgärder, med anledning av nämndens påpekande om behov av åtgärder.

Regionstyrelsen har vid ett flertal tillfällen fattat beslut, i enlighet med styrelsens reglemente, om omfördelning av budget mellan Regionstyrelsen och olika nämnder samt omfördelning mellan två nämnder. Bakgrunden har nästan uteslutande sin orsak i organisatoriska förändringar. Av protokollen framgår tydligt omfattningen och orsaken till respektive omfördelning.

- Finns en tillfredsställande ekonomistyrning, ekonomisk uppföljning och rapportering?

Enligt reglementet ska Regionstyrelsen upprätta förslag till budget i enlighet med kommunallagen. Styrelsen ska också rapportera till fullmäktige hur samtliga regionens verksamheter utvecklas mot bakgrund av fastlagda mål och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

Inför beslut om fastställande av tertialrapporterna får Regionstyrelsen en relativt utförlig återrapportering avseende det ekonomiska läget. I delårsrapporten delges även styrelsens prognoser vad gäller resultat och måluppfyllelse av de ekonomiska målen. (I samband med årsredovisningen får styrelsen givetvis en utförlig rapportering.)

Regionstyrelsens ekonomiska uppföljning sker löpande via månadsrapporterna, i vilka styrelsen får en redovisning av det ekonomiska läget utifrån de mål som formulerats i regionplanen och i styrelsens mätplan. Vid styrelsens möte i maj respektive oktober erhöll styrelsens en fördjupad ekonomisk redovisning.

- Sker ett systematiskt utvecklingsarbete med den interna kontrollen med avseende på både verksamhet och ekonomisk redovisning?

Av Regionstyrelsens reglemente framgår att styrelsen ansvarar för utformning och utveckling av Region Värmlands system för intern kontroll i enlighet med vad fullmäktige särskilt beslutar. Styrelsen ansvarar för den interna kontrollen och ska följa hur den interna kontrollen sköts i nämnderna.

Regionstyrelsen beslutade vid möte 2019-04-16 (§ 57) att godkänna:

- *System för internkontroll i Region Värmland,*
- *Internkontrollplan för Region Värmland, regionövergripande kontrollåtgärder 2019 samt*
- *Internkontrollplan för Regionstyrelsen 2019.*

I Region Värmlands *System för Internkontroll* anges att i internkontrollen ingår: mätplaner, lägesrapporter, fördjupningar, summering från tertialdialoger och åtgärder. Dessutom inkluderas även Regionstyrelsens uppsiktsplikt. Rapportering lämnas i Regionstyrelsens ordinarie rapportering till Regionfullmäktige.

Regionstyrelsen har fastställt en regionövergripande internkontrollplan för Region Värmland där följande regionövergripande kontrollåtgärder ska genomföras under 2019:

- Tertialrapportering efter årets första tertial
- Delårsrapport efter andra tertialet.
- Årsredovisning efter 2019 samt
- Nämndernas internkontrollåtgärder.

I Regionstyrelsens egna internkontrollplan för verksamhetsåret 2019 ska följande kontrollåtgärder ingå:

- Månatlig lägesrapport från regiondirektören
- Månatlig uppföljning utifrån Regionstyrelsens mätplan, samt
- övriga nämnders mätplaner
- Fördjupningar
  - April: Verksamhetsuppföljning inom styrelsens egna ansvarsområden samt hälso- och sjukvård.
  - Maj: Ekonomi
  - Augusti: Verksamhetsuppföljning kollektivtrafik, regional utveckling samt kultur och bildning
  - September: Personal inklusive hyrpersonal
  - Oktober: Ekonomi
  - November: Verksamhetsuppföljning inom styrelsens egna ansvarsområden samt hälso- och sjukvård.
- Tertialvis summering av regiondirektörens dialoger med verksamhetsdirektörerna
- Åtgärder som genomförts alternativt förslag på kommande
- åtgärder som krävs för att uppnå mål eller följa lagar och bestämmelser

- Finns tydliga beslutsunderlag och protokoll?

Regionstyrelsens beslutsunderlag och protokoll är dokumenterade, har justerats och anslagits inom den tid som stipulerats. Ett undantag har dock noterats. Protokollet avseende Regionstyrelsens möte 2019-12-17 justerades först 2020-01-07 vilket innebär att den stipulerade tiden överskreds med sju dagar. (En förmildrande omständighet är att mellan ovan nämnda datum inföll julhelgen och nyårshelgen med ett flertal röda (var-)dagar.)

Regionstyrelsen beslutade 2019-03-26 (§33) att anta förslag till delegeringsordning för Regionstyrelsen. Av protokollet framgår att delegationsbeslut har återkopplats till Regionstyrelsen.

Av Regionstyrelsens protokoll framgår bland annat att styrelsen givit regiondirektören i uppdrag att utreda eller genomföra olika åtgärder. Av protokollen framgår inte att styrelsen begärt återrapportering, eller att återrapportering skett, för vissa av de uppdrag som regiondirektören fått.

- Är uppsiktsplikten tillfredställande genomförd?

Av Regionstyrelsens reglemente framgår att styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av Region Värmland angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet (ledningsfunktion). Styrelsen ska också enligt reglementet ha uppsikt över Region Värmlands verksamhet som bedrivs i kommunala bolag, stiftelser och kommunalförbund där regionen är medlem.

Regionstyrelsen ska dessutom enligt reglementet, inom ramen för sin uppsiktsplikt, övervaka att verksamheter som bedrivs av privata utförare kontrolleras och följs upp i enlighet med lag, avtal och av fullmäktige fastställda program och direktiv.

Regionstyrelsen beslutade vid möte 2019-04-16 (§ 57) bland annat att godkänna: *System för internkontroll i Region Värmland*.

Under rubriken *System för internkontroll* anges att Region Värmlands system för internkontroll inkluderar även Regionstyrelsens uppsiktsplikt.

Regionstyrelsens uppsiktsplikt ska säkerställas genom att Regionstyrelsen för dialog med företrädare för respektive nämnd och andra organisationer samt tar del av protokoll, månadsrapporter, verksamhetsplaner och årsredovisningar från de verksamheter som Regionstyrelsen har uppsiktsplikt över. För Region Värmlands nämnder säkerställs dessutom uppsiktsplikten genom rapportering till Regionstyrelsen.

I vår översiktliga granskning har vi inte funnit att Regionstyrelsen under 2019 på ett systematiskt sätt utövat löpande uppsikt över bolag, stiftelser och föreningar.

Regionstyrelsen har dock haft ett antal företrädare för bolag och stiftelser på besök där dessa redogjort för verksamheten. Av protokollen framgår dock inte att syftet med besöken ingått som en del i styrelsens uppsiktsplikt.

I Kommunallagens 6 Kap. 9 § anges att styrelsen ska i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i 10 kap. 2 § pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Regionstyrelsen har (2020-04-07) beslutat godkänna uppsiktsplikten över stiftelser och bolag vilka Region Värmland har uppsiktspflicht gentemot samt samordningsförbund som Region Värmland besitter medlemskap i.

Det framgår inte av underlagen hur uppsiktsplikten utförts, utöver vad som anges i årsredovisningen. Det finns heller ingen redovisning i form av en strukturerad löpande uppföljning under året.

Regionstyrelsen har inte prövat och fattat beslut i enlighet med lagkravet om bolagens verksamhet varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

- Är beredningen av ärenden till fullmäktige genomförd i enlighet med styrelsens ansvar och regelverk?

Ärendeberedningen har under året skett genom ärende- och dokumenthanteringssystemet Platina, som stödjer hanteringen och administrationen av ärenden och information inom Region Värmland. I Platina registreras handlingar i ärenden, beslutsunderlag upprättas och diarieförda handlingar kan sökas fram.

Vida är regionens gemensamma IT-system för hantering av styrande dokument.

Regionstyrelsen är regionens ledande politiska förvaltningsorgan och förbereder alla frågor som Regionfullmäktige ska besluta om och har även beslutanderätt i vissa ärenden. Styrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt de mål som fullmäktige satt upp.

Utifrån protokollsgranskning har Regionstyrelsen, såvitt vi kunnat bedöma, berett/ytttrat sig i de ärenden som tagits upp i Regionfullmäktige.

Sammanfattande revisionell bedömning

Vår bedömning, utifrån en översiktlig granskningsinsats, är att Regionstyrelsen, utöver de ovan nämnda bristerna i uppsikten över bolag, stiftelser och föreningar, har en i allt väsentligt tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten på en övergripande nivå. Vi noterar dock att Regionstyrelsen ännu inte prövat och beslutat om bolagens verksamhet har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna för år 2019.

Revisorerna bedömer att, för de mål och fokusområden där det i styrelsens och nämndernas mätplaner saknas mätbara indikatorer, torde Regionstyrelsens möjlighet att utöva sin uppsiktspflicht försvåras. Även styrelsens och nämndernas möjlighet att tillse att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har beslutat torde försvåras.

Bilaga 1. Regionstyrelsens styrdokument och protokoll

Regionstyrelsen har under år 2019 haft 10 protokollförda sammanträden. I tabellen nedan finns en sammanställning över i vilken grad Regionstyrelsen beslutat om grundläggande styrdokument för sitt ansvarsområde.

Styrdokument	Beslut	Vår kommentar
Regionplan år 2019	Ja	2018-06-05, § 158
Budget år 2019	Ja	2018-06-05, § 158
Investeringsplan år 2019	Ja	2018-06-05, § 158
Underlag för regionplan och budget för år 2019	Ja	2018-03-20, § 74
Internkontrollplan år 2019	Ja	2019-04-16, § 57
Uppföljningsplan år 2019 för privata vårdgivare	Ja	2019-04-16, § 66 (Mätplaner)
Plan för uppsikt år 2019	Ja	2019-04-16, § 57
Delegeringsordning	Ja	2019-03-26, § 37
Informationssäkerhetspolicy	Ja	2019-11-19, § 190 (Säkerhetspolicy)
Delårsrapport 2	Ja	2019-11-19, § 199
Patientsäkerhetsberättelse år 2019	Ja	2020-04-07, § 69 (Enligt patientsäkerhetslagen 3 kap 10 § ska vårdgivaren (Regionstyrelsen) senast den 1 mars upprätta en patientsäkerhetsberättelse.)
Årsredovisning år 2019	Ja	2020-04-07, § 46

Bilaga 2. Intern kontroll

Av tabellen nedan framgår Regionstyrelsens följsamhet som nämnd till fullmäktiges reglemente för Regionstyrelsen.

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
1. Har styrelsen upprättat en organisation för arbetet med den interna kontrollen?	Ja (system för IK, IK-plan övergripande och IK-plan för RS)	2019-04-16, § 57
2. Har styrelsen säkerställt att det finns dokumenterade riskbedömningar?	Ja	I bilaga till RS § 57, 2019-04-16, anges att riskbedömningar ska genomföras kontinuerligt i regionen för att identifiera verksamhetsområden vars resultat riskerar att påverka möjligheten för regionen att nå målen. Av samma dokument framgår också att nämnderna ska, utifrån egen riskbedömning, besluta om egna kontrollmoment vid sidan av den regionövergripande kontrollplanen.
3. Har styrelsen beslutat om en internkontrollplan?	Ja	LS 2019-04-16, § 57
4. Har styrelsen säkerställt att internkontrollplanen beskriver vilka kontroller som ska genomföras, vem som har ansvar för kontrollerna och när uppföljning ska vara genomförd?	Ja	Av internkontrollplanen framgår vilka avrapporteringar som ska ske, när de ska ske, vad de ska innehålla och med vilken periodicitet de ska ske. Uppföljningen ska även innehålla vilka åtgärder som eventuellt vidtagits. Reglementet för Regionstyrelsen anger att styrelsen har ansvaret för utformning och utveckling av regionens system för intern kontroll. I Region Värmlands system för internkontroll genomför Regionstyrelsen följande månatliga kontrollåtgärder för verksamhetsåret 2019: uppföljning utifrån Regionstyrelsens mätplan samt övriga

nämnders mätplaner, lägesrapport från regiondirektören samt fördjupningar i april, maj, september, oktober och november.

5. Har styrelsen bedömt resultatet av genomförd uppföljning av intern kontroll?

Ja

RS har vid sju sammanträden under året godkänt uppföljning av Regionstyrelsens mätplan, samt övriga nämnders mätplaner, som en del av den interna kontrollen. Vid RS möte 19-10-15, behandlades delårsrapport och under §§ 142 och 143 gavs en fyllig uppföljning av internkontrollen t. o. m. augusti. I samband med att RS, 2020-04-07, § 76, godkände årsredovisningen godkändes även RS internkontroll.

6. Har styrelsen beslutat om tillräckliga åtgärder i händelse av att den interna kontrollen visat på brister?

Ja

2019-06-18, § 102
Regiondirektören och HS-direktören avrapporterade det uppdrag som tidigare givits av RS avseende åtgärder för att dämpa kostnadsutvecklingen inom hälso- och sjukvården. Avrapporteringen innehöll beloppsangivelser för olika åtgärder. RS godkände åtgärderna.
2019-09-24, § 118
Regiondirektörens redovisning av det fortsatta arbetet med åtgärder för att dämpa kostnadsutvecklingen inom hälso- och sjukvården godkändes.

7. Har styrelsen i samband med delårsrapporten per augusti följt upp arbetet med den interna kontrollen?

Ja

Vid RS möte 19-10-15, behandlades delårsrapport och under §§ 142 och 143 gavs en fyllig uppföljning av internkontrollen t. o. m. augusti.

8. Har styrelsen erhållit en återrapportering utifrån internkontrollplan 2019?

Ja

Av styrelsens protokoll framgår att det skett sammanställd återrapportering av internkontrollplan 2019 i samband med delårsrapport (2019-10-15) samt vid ytterligare sex av styrelsens sammanträden.

